

Farské zvesti

Časopis Gréckokatolíckej farnosti
Zosnutia Presvätej Bohorodičky
v Humennom

Ročník: 17. Rok: 2024 Číslo: 14.

Vydané pre vnútornú potrebu farnosti

Potrebuje rozhorčenú vieru (z myšlienok pápeža Františka)

Boh vždy vzbudzoval prorokov uprostred svojho ľudu, aby prebudil nádej v utrápených srdciach a podporoval ho pri námahách putovania. Ako však hovorí príbeh o Ezechielovi, často boli odmietaní a nachádzali odbojný ľud, „synovia majú strpnutú tvár a zatvrdnuté srdce“

Aj Ježiš má rovnakú skúsenosť ako proroci. Vracia sa do Nazareta, do svojej vlasti, medzi ľuďmi, s ktorými vyrastal, no napriek tomu ho neprijali, dokonca ho odmietli: „Prišiel medzi svojich, a vlastní ho neprijali“. Evanjelium nám hovorí, že Ježiš „bol pre nich príčinou pohoršenia“, ale slovo „pohoršenie“ neznamená niečo neslušné alebo nemravné, ako to používame dnes; pohoršenie znamená „prekážku“, teda bariéru, zábranu, niečo,

čo ťa blokuje a bráni ti ísť ďalej. Položme si otázku: Čo je prekážkou, ktorá nám bráni uveriť Ježišovi?

Keď počúvame slová jeho krajanov, vidíme, že sa zastavujú len pri jeho pozemskej skúsenosti, pri jeho rodinnom zázemí, a preto si nevedia vysvetliť, ako mohlo zo syna tesára Jozefa, teda z obyčajného človeka, vzísť toľko múdrosti a dokonca schopnosť konať zázraky. Pohoršením je teda Ježišova ľudskosť.

Bratia a sestry, viera založená na ľudskom Bohu, ktorý sa skláňa k ľudskosti, stará sa o ňu, dojímajú ho naše rany, berie na seba našu únavu, láme sa za nás ako chlieb. Silný a mocný Boh, ktorý je na mojej strane a vyhovie vo všetkom, je príťažlivý; slabý Boh, ktorý

z lásky zomiera na kríži a žiada aj mňa, aby som prekonal všetko sebestvo a obetoval svoj život za spásu sveta a toto, bratia a sestry, je pohoršením.

Namiesto toho potrebujeme rozhorčenú vieru zakorenenú v Bohu, ktorý sa stal človekom, a teda ľudskej viery, viery z tela, ktorá vstupuje do dejín, ktorá pohľadza životy ľudí, ktorá lieči zlomené srdcia, ktorá sa stáva kvasom

nádeje a semenom nového sveta. Je to viera, ktorá prebúdzá svedomie z letargie, ktorá kladie prst do rán spoločnosti, ktorá kladie otázky

o budúcnosti človeka a dejín; je to nepokojná viera, a musíme žiť nepokojným životom, je to viera, ktorá sa pohybuje od srdca k srdcu, viera, ktorá prijíma problémy spoločnosti zvonku, je to nepokojná vierá, ktorá nám pomáha prekonať priemernosť a lenivosť srdca, ktorá sa stáva trňom v oku spoločnosti, často znečitlivenej a omráčenej konzumizmom.

Hovorí sa, že naša spoločnosť je trochu znečitlivená a omráčená konzumizmom, zamysleli ste sa vy, či konzumizmus vstúpil do vášho srdca? Tá úzkosť mať, mať veci, mať viac, tá úzkosť plytvať peniazmi. Konzumizmus je mor, je to rakovina: nakazí vaše srdce, robí vás

sebeckými, núti vás pozeráť sa len na seba. Bratia a sestry, predovšetkým potrebujeme vieru, ktorá rozptyľuje kalkulácie ľudskeho sebestva, ktorá odsudzuje zlo, ukazuje prstom na nespravodlivosť, narúša úklady tých, ktorí v tieni moci ohrozujú životy slabších.

Boh sa skrýva v temných zákutiach života a našich miest, uvedomili ste si to? Jeho prítomnosť sa prejavuje práve

v tvárach poznačených utrpením a tam, kde sa zdá, že triumfuje rozklad. Božia nekonečnosť sa skrýva v ľudskej biede, Pán sa vzmáha a priateľsky

sprítomňuje práve v zranenom tele posledných, zabudnutých a odvrhnutých. A my, ktorí sa niekedy zbytočne pohoršujeme nad mnohými maličkosťami, by sme si mali radšej položiť otázku: prečo sa tvárou v tvár zlu, ktoré sa rozmáha, životu, ktorý je ponížovaný, problémom práce, utrpeniu migrantov nepohoršujeme? Prečo zostávame Prečo sa nezamýšľame nad utrpením, bolesťou a odvrhnutím mnohých ľudí v meste? Bojíme sa, bojíme sa tam nájsť Krista.

Zaviažme sa spoločne: aby sme znovuobjavením lásky Otca žili ako bratia a sestry. Všetci sme bratia a sestry, s prívetivým úsmevom a pokojom v duši.

Antimenzion

(miesto na slávenie liturgie)

Izraelský národ mal vyhradené miesta, kde sa zhromažďoval na modlitbu. Poväčšine išlo o synagógy, v ktorých sa židia stretávali každú sobotu alebo jeruzalemský chrám, kde sa stretávali na veľké sviatky. Pre židov bol chrám veľmi vzácnym miestom, kde sa ľud stretával so svojim Bohom v modlitbe. Takéto miesta určené na modlitbu boli špecifické tým, že ich posväcovali zasvätené osoby židovského národa.

Kresťanstvo si zachovalo niektoré zvyky židovskej liturgie. Tie boli priamo prebraté alebo upravené so zreteľom na kresťanský obsah. Príkladom je stretávanie sa židov na modlitbách v chráme. Prvotní kresťania sa stretávali na hrobch svätých mučeníkov, kde slávil eucharistiu. Táto tradícia slávenia eucharistie na pozostatkoch mučeníkov sa zachovala až dodnes. Až neskôr začali kresťania pre modlitbové spoločenstvo stavať chrámy, v ktorých boli uchované relikvie.

Vplyvom prenasledovania cirkvi pohanmi sa menilo miesto uchovávanie relikvií. Kresťania mali vo veľkej úcte pozostatky svätých, preto v prípade nebezpečenstva ich z chrámu vynášali na bezpečné miesto. Z tohto dôvodu sa pre

rýchlu manipuláciu začalo používať malé štvorcové plátno, do ktorého tieto relikvie zavinuli.

Cirkevné nariadenia stanovujú nevyhnutnosť, aby sa liturgické slávenia konali na pozostatkoch svätých mučeníkov. Keďže týmito relikviám sa vzdávala veľká úcta, nemohli byť zavinuté do akéhokoľvek plátna. Cirkev ustanovila, aby takéto plátna boli označované krížom a nápisom, pre aký chrám sú určené. Postupným vývojom a vplyvom cirkevných predstavených boli tieto plátna čoraz viac zdobené a začali sa označovať termínom antimenzion. Neskôr nadobudli antimenziony takú veľkú vážnosť, že neexistovala možnosť slávenia liturgie bez nich.

Vo východnej kultúre má takýto dom modlitby svoju symboliku, ktorou oslavuje svojho Stvoriteľa. Napríklad už len základné rozdelenie chrámu na svätyňu, loď a predsieň nám ukazuje, že každá časť chrámu má svoje opodstatnenie a miesto. Podobne ako celý chrám je presne rozdelený, tak je aj svätyňa presne rozmiestnená. Centrom samotného chrámu a svätyne je prestol. Každý prestol má predpísané predmety, ktoré musí obsahovať. Na prestole sa

nachádza antimenzion, ktorý obsahuje relikvie svätých a bez ktorého sa nesmie sláviť Eucharistia.

Vo východných cirkvách sa slávi eucharistia v chráme, ktorý je posvätený biskupom, alebo v ktorom sa nachádza biskupom posvätený antimenzion. Na takto podpísanom antimenziona je okrem iného napísané, pre aký chrám bol určený. Slovo antimenzion sa skladá z gréckeho slova „antvri – namiesto“ a latinského

„mensa – stôl“ a je to predmet, ktorý sa používa namiesto stola alebo žertveníka, t.j. namiesto oltára. Staršie i novšie cirkevné zákony predpisujú mať v každom chráme oltár posvätený požehnaním a pomazaním biskupa. Keďže sa kamenné, murované a drevené oltáre nedajú prenášať na rôzne vzdialené miesta, kam sa biskup pre veľkosť územia

nemôže dostať, je mnohými rokmi uzákonené vyrábať ľanové alebo hodvábné antimenziona, ktoré posväti biskup a pošle do miestneho chrámu. Antimenzion je zvyčajne štvorcový kúsok plátna, na ktorom je zobrazený Ježiš uložený v hrobe alebo snímanie tela

Ježiša Krista z kríža. V rohoch tohto plátna sú zobrazení štyria evanjelisti. Zo zadnej strany plátna je vložená relikvia svätých.

Dejinný pôvod, vývoj

a užívanie antimenziona vo východnej cirkvi je veľmi zložitý a dokonca odlišný. Napríklad východná cirkev v Rusku kladie hlavný dôraz na relikvie zašité v ňom, avšak Grécka východná cirkev používa antimenzion bez relikvií, čo samo o sebe poukazuje na isté odlišnosti v chápaní jeho funkcie pri slávení Eucharistie.

Antimenzion je štvoruholníkový kus látky, kedysi pravdepodobne doska, s náboženským vyobrazením, v posledných storočiach najčastejšie ukladania Krista do hrobu, so všitými kúskami pozostatkov svätých. Posviaca ho biskup podobným spôsobom ako samotný prestol, lebo pôvodne predstavoval najmä náhradu prestola v prípade absencie chrámu v pravom zmysle slova.

Liturgický program

Liturgický program po 9. nedeli po Päťdesiatnici od 22.07. do 28.07. 2024

Pondelok 22.07.	Sv. myronosička a apoštolom rovná Mária Magdaléna	06:30 sv. lit. (csl.) † Michal 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Peter 2. † Ladislav (panychída)
Utorok 23.07.	Sv. mučeníci Trofim, Teofil a spoločníci	06:30 sv. lit. (csl.) † Štefan, Anna, Vasil', Alexej 18:00 sv. lit. (slov.) * Ladislav, Jana, Adrián...
Streda 24.07.	Sv. mučeníci Boris a Gleb	06:30 sv. lit. (csl.) * Marek, Marek, Viktória 18:00 sv. lit. (slov.) † František, Jozef, Pavol...
Štvrtok 25.07.	Zosnutie sv. Anny, matky Presv. Bohorodičky	06:30 sv. lit. (csl.) * Erik, Vlasta, Ondrej 18:00 sv. lit. (slov.) * Soňa s rod.
Piatok 26.07.	Prep. mučenica Paraskeva zdržanlivosť od mäsa	06:30 sv. lit. (csl.) † Anna, Andrej, Ján, Anna 18:00 sv. lit. (slov.) * Anna
Sobota 27.07.	Sv. veľkomoč. a uzdravovateľ Panteleimon	07:00 sv. lit. (csl.) † Peter 18:00 sv. lit. (slov.) † Anna, Juraj, Štefan...
Nedeľa 28.07.	10. nedeľa po Päťdesiatnici Sv. apoštoli a diakoni Prochor, Nikanor, Timón a Parmenas hl. 1	08:00 sv. lit. (csl.) * za farnosť 10:00 sv. lit. (slov.) 1. * o. Martin 2. * Peter, Inga, Peter, Patrik 17:15 Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) * Vasil', Anna s rod.

Liturgický program

Liturgický program po 10. nedeli po Päťdesiatnici od 29.07. do 04.08. 2024

Pondelok 29.07.	Sv. mučeník Kallinik	06:30 sv. lit. (csl.) * o. Martin 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Teodor, Anna 2. † Jana (panychída)
Utorok 30.07.	Sv. apoštoli Silas, Silván a spol.	06:30 sv. lit. (csl.) † z rod. Janočkovej, Pirovej 18:00 sv. lit. (slov.) † Andrej
Streda 31.07.	Sv. a spravodlivý Eudokim	06:30 sv. lit. (csl.) † Anna, Michal, Anna 18:00 sv. lit. (slov.) † Anna, Anton
Štvrtok 01.08.	Vynesenie úct. a život. Kríža Začiatok pôstu pred sviatkom Zosnutia Bohorodičky	06:30 sv. lit. (csl.) * Peter, Ľubomíra 18:00 sv. lit. (slov.) * Pavol s rod., Martin
Piatok 02.08.	Prenesenie ostatkov sv. prvomučeníka Štefana zdržanlivosť od mäsa	06:30 sv. lit. (csl.) * SSR a NSI 18:00 sv. lit. (slov.) * SSR a NSI
Sobota 03.08.	Prepodobní otcovia Izák, Dalmat a Faust	07:00 sv. lit. (csl.) † z ružencového spoločenstva 18:00 sv. lit. (slov.) † Ivan, Vasil', Fedor...
Nedeľa 04.08.	11. nedeľa po Päťdesiatnici hl. 2 Zbierka: Katechizácia a katolíckej školy	08:00 sv. lit. (csl.) * za farnosť 10:00 sv. lit. (slov.) * Ján, Danko, Samko 17:15 Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) * rod. Čorejová a Funová

Vynesenie úctyhodných drieb úctyhodného a životodarného Kríža

(Liturgický kalendár)

Prvého augusta nám Gréckokatolícka cirkev pripomína udalosť Vynesenia drieb úctyhodného a životodarného Kríža. Podľa Paschálnej kroniky z roku 630, kríž Ježiša Krista objavili v Jeruzaleme 14. septembra roku 320. Cisár Konštantín Veľký okrem toho, že na miestach ukrižovania a vzkriesenia vystaval chrámy a prepojil ich dvorom, časť relikvií kríža preniesol do Konštantínopolu. Tam ich uchovávali v Hagii Sofii, neskôr v cisárskych pokladniciach. Okrem sviatku Povýšenia svätého kríža, ktorý sa vlastne pripomína v deň vysviacky dvojitého Jeruzalemského chrámu v roku 335, byzantská cirkev Kristov kríž oslavovala v hlavnom meste aj 1. augusta. Už za čias Konštantína Veľkého tam kríž vykladali na verejných priestranstvách a v chrámoch. Ako píše grécky časoslov z roku 1897, 1. augusta Kristov kríž v Konštantínopole vykladali

preto, lebo sa v tom mesiaci hojnejšie vyskytovali choroby. V predvečer sviatku relikviu kríža vybrali z cisárskej pokladnice a položili ju na oltár chrámu Hagie Sofie. Od 1. augusta až do sviatku

Zosnutia Presvätej Bohorodičky sa v meste konali procesie a ľudia mali možnosť si relikviu kríža uctiť. Cirkev v Rusku si 1. augusta pripomína takzvaný krst Rusi z 1. augusta 988, keď sa kresťanstvo v Rusku stalo štátnym náboženstvom. Pri príležitosti týchto

dvoch sviatkov sa v Rusku zvyklo okrem procesií po mestách a dedinách konať aj svätenie vody. V súčasnosti je v Rusku zvykom v dnešný deň požehnávať aj nový med. Prax malého svätenia vody v Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku v dnešný deň má svoj pôvod v starej ruskej tradícii.

Viera

(príbeh pre potešenie duše)

Polia boli vysušené a popraskané pre nedostatok dažďov. Bledé a ožltnuté listy utrápene viseli z konárov. Z lúk zmizla tráva. Ľudia žili v napätí a nervózne skúmali krištáľovo modré nebo. Rozpálené týždne plynuli jeden za druhým. Celé mesiace nepadla ani kvapka vody.

Miestny duchovný zorganizoval na námestí pred kostolom hodinu modlitieb,

aby si vyprosili milosť dažďa. V určenú hodinu bolo námestie plné utrápených ľudí s veľkými nádejami. Mnohí si priniesli predmety, ktoré dosvedčovali ich vieru.

Pán farár obdivoval Biblie, kríže a ružence. Ale nevedel odvrátiť oči od jedného dieťaťa, ktoré vážne sedelo v prvom rade. Na kolenách malo červený dáždňik.

Sochár

(príbeh pre potešenie duše)

Sochár otesával kladivom a dlátom veľký mramorový blok. Chlapček, ktorý šiel okolo a lízal zmrzlinu, sa zastavil pred otvorenými dverami ateliéru. Očarený sa zahľadel do bieleho prachu a menších i väčších úlomkov skaly, ktoré padali na všetky strany. Nevedel pochopiť, čo sa tu robí. Muž, ktorý ako šialenec tíkol do veľkej skaly, sa mu zdal čudný.

O niekoľko týždňov šiel chlapček znovu okolo ateliéru a na veľké prekvapenie na mieste, na ktorom bol predtým veľký mramorový balvan, zbadal mocného veľkého leva.

Celý vyjavený sa rozbehol za sochárom a povedal: „Ujo, povedz mi, ako

si vedel, že v tom kameni je lev?“ Učiteľ tvrdil, že má knihu, v ktorej je všetko, čo treba vedieť o Bohu.

Nik tú knihu nevidel, kým si ju akýsi snaživec na návšteve naliehavými prosbami od učiteľa nevydrankal. Priniesol si ju domov a dychtivo ju otvoril. Všetky stránky v knihe boli biele. Tá kniha nikomu nič nepovie, protestoval snaživec. „Viem to,“ odpovedal pokojne učiteľ, „ale pozri, koľko vecí našepkáva.“

Každá chvíľa tvojho života je prázdnu stránkou. Napísať ju musíš ty sám. A aj keď sa niekomu bude zdať, že si balvan, je v tebe lev. Ty mu musíš umožniť vyjsť.